

Ordføreren for forslagsstillerne (Bertel Dahlgaard): Jeg skal tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om udstedelse af værdisikrede statsspareobligationer.*

Spørgsmålet om værdifast pengeanbringelse og i forbindelse dermed spørgsmålet om værdifast opsparing har jo i årenes løb været genstand for overvejelser og diskussion. I oktober 1954 nedsatte finansministeren efter anmodning af det radikale venstre et udvalg af sagkyndige til at undersøge mulighederne for udstedelse af værdifaste obligationer eller for at etablere andre former for værdifast anbringelse af opsparede pengebeløb. Udvalget afgav en betænkning i december 1955.

Udvalget når i sine ret udviklede ræsonnementer til den konklusion, at værdifaste spareordninger, der alene bygger på private debitorer, ikke kan ventes at give nogen væsentlig stimulans til opsparingen og heller ikke vil kunne imødekomme det retfærdighedskrav, der er fremført fra sparerne side. Udvalget siger derfor, at skal en værdifast spareordning blive af betydning som stimulans for opsparingen, må staten deltage som debitor eller garant, og at en sådan spareordning formentlig kun kan praktiseres i begrænset omfang. Det anføres endvidere, at værdifaste, frit omsættelige fordringer eventuelt kan fremkalde uro på kapitalmarkedet.

Udvalget stiller ikke positive forslag om nogen bestemt værdifast spareordning. At hele problemet ikke efter udvalgets arbejde kan siges at være afklaret, synes understreget derved, at forsikringsselskabernes repræsentant i udvalget udtalte, at man må gå ud fra, at livsforsikringsselskaberne ikke vil kunne tænke sig at gå ind i et forsikringssystem, der bygger på tilskud fra staten, idet disse må mene, at i en periode med stadig stigende priser vil en statsgaranti af forsikrings værdifasthed forflygtige det egentlige forsikringsmoment. Ikke desto mindre gik livsforsikringsselskaberne ved den i efteråret 1956 gennemførte lov om pristalsreguleret alderdomsforsikring og alderdomsopsparing netop ind i et forsikringssystem, der er forbundet med en vis statsgaranti for værdifasthed. Under disse omstændigheder har det radikale venstre ment, at det vil være rigtigt, at der gøres et

forsøg med værdifast opsparing også under anden form, og ud fra denne opfattelse fremsættes da dette lovforslag.

Lovforslaget går ud på, at der foreløbig inden for et tidsrum af to år udstedes værdisikrede statsspareobligationer. De skal kun kunne udstedes til privatpersoner, og de skal ikke kunne gøres til genstand for fri omsætning. Ingen enkeltperson skal kunne eje statsobligationer til større beløb end 2 000 kr. De udstedes til parikurs, deres løbetid er 25 år, og de forrentes med 4½ pct. Ved forfaldstid indløses obligationerne med deres pålydende op- eller nedreguleret efter den stigning, respektive nedgang, der har fundet sted i priseniveauet i løbetiden.

Obligationerne er uopsigelige fra statens side, men kan til enhver tid før forfaldstiden kræves indløst af ejeren. Da disse obligationer jo tager sigte på en langtidsopsparing, bestemmes det, at der ikke sker pristalsregulering, hvis lånene kræves tilbagebetalt inden for de første 10 år. Finansministeren skal til enhver tid efter samråd med folketingets finansudvalg kunne forhøje eller nedsætte den nævnte rentesats, for så vidt angår den fremtidige udstedelse. Denne bemyndigelse giver altså adgang til at regulere renten for den fremtidige obligationsudstedelse under hensyn til, hvilket omfang staten til enhver tid ønsker at give denne form for obligationsudstedelse. Medens renteudbyttet af obligationerne indgår i ejerens skattepligtige indkomst, skal den del af udbetalingen, der udgøres af tillæg som følge af pristalsreguleringen, ikke beskattes som indkomst.

Må jeg slutte med at sige, at den tankegang, der ligger til grund for lovforslaget, er følgende: der åbnes adgang til for sparere inden for et beløb af indtil 2 000 kr. pr. person at vælge en spareform, hvorved de opnår en under almindelige forhold normal rente og samtidig sikrer sig, at det opsparede bevarer sin værdi. Det må antages at virke fremmende for opsparingen inden for visse kredse, som ellers i deres forbrug påvirkes af frygten for, at en eventuel opsparing forringes i værdi, hvad enten nu denne frygt viser sig berettiget eller uberettiget. Der bliver med andre ord lejlighed for de pågældende til at vælge, om de vil anbringe deres penge i almindelige

[Bertel Dahlgaard.]

obligationer til dagens rentefod, eller de vil nøjes med normal rente, men til gengæld være sikret det udlåntes værdifasthed. Det er udelukket, at den her foreslåede form for værdifaste spareobligationer vil kunne virke forstyrrende ind på det almindelige obligationsmarked, og den foreslåede form opfylder kravet om, at ordningen skal være enkel og let overskuelig for sparernerne. Som nævnt må dette betragtes som en forsøgslovgivning, der kan afgive grundlag for nyttige erfaringer, og som måske også kan give impulser for anvendelsen af værdifaste lån inden for det private lånemarked.

Jeg skal anbefale lovforslaget til tingets velvillige behandling.

Formanden: Uden for dagsordenen giver jeg endelig ordet til det ærede medlem hr. Foged, for at han som ordfører for forslagsstillerne kan fremsætte et i dag anmeldt forslag til folketingsbeslutning.

Ordføreren for forslagsstillerne (Foged): Jeg vil for det høje ting fremsætte forslag til folketingsbeslutning om saneringslån, lån til staldhygiejne m. v. og grundforbedringslån. Ordlyden af forslaget er således:

„Folketinget beslutter at opfordre landbrugsministeren og finansministeren til at lempe administrationen af lovgivningen om saneringslån, lån til staldhygiejne m. v. og grundforbedringslån således, at disse lån i almindelighed ikke opsiges i tilfælde af ejerskifte eller ved bortsalg af parceller eller i hvert fald kun opsiges, for så vidt angår de dele af lånene, der ikke kan bevare en placering inden for 110 pct. af vedkommende ejendoms panteværdi,

at administrere lovene om lån til staldhygiejne og saneringslån — om fornødent fremsætte forslag til ændring i disse love — således, at de nævnte lån kan rykke tilbage for nye realkreditlån eller forhøjelse af allerede indestående realkreditlån, forudsat at statens lån bevarer en placering inden for 110 pct. af vedkommende ejendoms panteværdi.“

Dette forslag til folketingsbeslutning er altså delt op i to afsnit, hvoraf det ene tager sigte på de tilfælde, hvor der sker

ejerskifte eller bortsalg af parceller, medens det andet tager sigte på de tilfælde, hvor der optages nye realkreditlån i ejendommene. Der sker under de gældende regler ofte hel eller i de fleste tilfælde måske nok kun delvis opsigelse af indestående lån til trods for, at disse lån er fuldt sikrede i ejendommen. Der har mig bekendt ikke været tab af nogen art på de nævnte lån. Denne opsigelse generer generationsskiftet i erhvervet, idet mange unge finder det vanskeligt at overtage de omhandlede ejendomme; de ser sig ikke i stand til at skaffe de forøgede pengemidler, og derfor har disse opsigelser virket hæmmende på de unges indsats i dansk landbrug. Dertil kommer for det andet afsnits vedkommende, at vi har bebrejdet kredit- og hypotekforeninger, banker og sparekasser, at de ikke har været villige nok til at finansiere landbruget i de seneste år.

Det foreliggende forslag tager sigte på at lette landbrugets finansiering. De omhandlede låneordninger er i sin tid indført for at fremme produktionen. Jeg kan måske undtage saneringslåne, der blev indført, fordi landbruget var i økonomiske vanskeligheder, men for grundforbedringslånenes og for Marshalllånenes vedkommende er ordningen indført såvel for at fremme produktionen som for at afhjælpe arbejdsløshed. Det kan derfor føles lidt urimeligt, at de samme lån senere på grund af den økonomiske udvikling kommer til at virke som en bremse på produktionen.

Når vi i forslaget foreslår, at grænsen, 110 pct. af panteværdien, stadig væk skal være grænseværdi for lån indestående i ejendommen, skyldes det, at denne grænse var gældende ved låneordningernes indførelse. Man har altså dengang skønnet, at lånene var rimeligt placeret; så må de også være det fremdeles, selv om der sker ændringer i ejendomsforhold, eller selv om der optages andre lån, når denne grænse ikke overskrides. Administrationen er gennem de seneste år skærpet, og det er den egentlige årsag til fremkomsten af dette forslag.

Da landbruget stadig står over for at skulle foretage store investeringer i såvel bygninger som maskiner, finder vi det nødvendigt at fremsætte dette forslag til